

Göteborgs Stad
Stadsledningskontoret

Handlingsplan för finskt förvaltningsområde

Beslut i kommunstyrelse 2014-10-01

Dnr 1033/13

Innehåll

Handlingsplan för finskt förvaltningsområde, s 2

Bilaga: Reviderade förslag till konkreta insatser, s 18

Översättning: Suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelma, s 22

Översättning: Liite: Päivitetyt ehdotukset konkreettisiksi toimiksi, s 38

Innehåll

Del 1	4
Inledning	4
Göteborgs Stads uppdrag	5
Bakgrund och åtagande	5
Syftet med handlingsplanen	5
Insatser och uppföljning	6
Mål och ansvar	7
Del 2	10
Den sverigefinska minoriteten	10
Den sverigefinska minoriteten nationellt	10
Den sverigefinska minoriteten i Göteborg	11
Behovskartläggning	12
Från erkännande till egenmakt	13
Erkännandet – information och synliggörande	13
Egenmakt – arbete med prioriterade områden	13
Statsbidrag	14
Aktuell lagstiftning	15
2000-talet	15
Språklagen (2009:600)	15
Skollagen (2010:800) och Lgr 11	15
Ny lag (2009:724) gällande nationella minoriteter 1 januari 2010	16

Del 1

Inledning

Detta är en handlingsplan för Göteborgs Stad som gäller stadens anpassning till det finska förvaltningsområdet. Den sverigefinska minoriteten är en av de fem erkända nationella minoriteterna samer, judar, romer, tornedalingar och sverigefinnar. Göteborgs Stad är del av förvaltningsområdet för finska språket sedan 1 februari 2011 vilket ger den sverigefinska minoriteten särskilda rättigheter enligt lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Handlingsplanen har sin grund i samrådet mellan Göteborgs Stad och *Delegationen för den sverigefinska minoriteten i Göteborg* som har representerat minoriteten och fört dess talan mellan 2004 och 2013. I början på år 2014 fördjupades och breddades samrådet mellan staden och minoriteten genom inrättande av Göteborgs Stads sverigefinska råd samt tre referensgrupper inom Skola och språk, Äldreomsorg och Kultur. Samrådsformerna hanteras närmare i *Direktiv för samråd med den sverigefinska minoriteten* (diar.nr. 0907/12, 2013-10-03). Handlingsplanen är baserad på de behov som minoriteten har upplevt och fört fram på samrådsmötena.

Arbetet med nationella minoriteter i Göteborgs Stad sker inom ramen för arbetet med mänskliga rättigheter. Mänskliga rättigheter är i sin tur grunden till stadens arbete och berör alla människor och alla myndigheter. Handlingsplanen är tänkt att fungera som ett första steg i stadens arbete med nationella minoritetsfrågor och ska kunna revideras vid behov.

Handlingsplanen består av två delar. Del 1 beskriver syftet med handlingsplanen och sätter upp stadengemensamma mål med tillhörande ansvarsställen. Del 2 innehåller bakgrundsinformation kring den genomförda behovskartläggningen samt den aktuella lagstiftningen om nationella minoriteter. Denna del kan vara bra att läsa för den som arbetar med frågorna.

För att konkretisera de mål och etappmål som framkommer i handlingsplanen finns ett förslag på konkreta insatser som bilaga (Bilaga Förslag till konkreta insatser). Insatserna har minoritetsgruppen själv föreslagit för att den ska anse att staden uppfyller lagstiftningen. Bilagan kan därför vara en vägledning för handlingsplanens ansvariga nämnder och förvaltningar i sitt fortsatta arbete inom nationella minoritetsfrågor.

Göteborgs Stads uppdrag

Bakgrund och åtagande

Kommunstyrelsen beslutade i juni 2011 att ge stadsledningskontoret i uppdrag att utarbeta en handlingsplan för arbetet med de nationella minoritetsfrågorna. En handlingsplan kan på ett tydligt sätt visa att ansvaret för minoritetsspråkens fortlevnad ligger hos hela samhället. Stadsledningskontoret har haft en löpande dialog med företrädare för de nationella minoriteterna under framtagning av handlingsplanen.

Göteborgs Stad ska säkerställa den sverigefinska minoritetens rätt att vid önskemål få helt eller delvis finsk förskoleverksamhet (förskola, familjedaghem, förskoleklass) och äldreomsorg. Staden ska också säkerställa att minoriteten kan använda finska vid muntliga och skriftliga kontakter med kommunen. Staden ska också skydda och främja den sverigefinska kulturen och det finska språkets användning med särskilt fokus på barns rätt till sina två språk och sin tvåkulturella identitet.

Syftet med handlingsplanen

Syftet med handlingsplanen är att skapa tydlighet i ansvaret för frågorna samt att säkerställa att Göteborgs Stad lever upp till internationell och nationell lagstiftning som fastställer de nationella minoriteternas rättigheter. Göteborgs Stads arbete med att upprätthålla de nationella minoriteternas rättigheter ska präglas av dialog, samråd och långsiktighet. Handlingsplanen är framtagen i samråd med företrädare för den sverigefinska minoriteten, ska kunna revideras i samråd med dessa och ska utgöra en del av stadens arbete med de mänskliga rättigheterna.

Staden ska *skydda* de nationella minoriteternas rättigheter och *främja* deras möjligheter att utveckla kultur och språk. Handlingsplanen för fram de nationella minoritetsgruppernas behov, med särskilt fokus på barn. Handlingsplanen ska säkerställa att de nationella minoriteterna ges möjlighet till inflytande i frågor och beslut som berör dem samt att de i samråd med staden fortlöpande och långsiktigt kan konkretisera den nationella minoritetspolitiken.

För att kunna säkerställa den sverigefinska minoritetens rättigheter i Göteborg krävs en inventering av hur minoriteten uppfattar att situationen ser ut idag. Sedan kan rättigheterna omsättas i faktiska insatser efter de behov minoriteten själv har framfört. För att uppnå detta har en behovskartläggning gjorts tillsammans med företrädare för den sverigefinska minoriteten i Göteborg (se sidan 16) och ett förslag till konkreta insatser har tagits fram (Bilaga Förslag till konkreta insatser).

Denna handlingsplan föreslår att ansvariga förvaltningar gör en inventering av sitt eget arbete och utifrån denna handlingsplan upprättar egna formulerade mål och aktiviteter för att säkerställa den sverigefinska minoritetens rättigheter. Tanken med handlingsplanen är alltså att den ska fungera som ett ramverk för verksamheter: de övergripande målen och ansvarsfördelningen för Göteborg återfinns i denna handlingsplan medan konkretiseringen av målen sker på verksamhetsnivå i samråd med minoriteten (se Bilaga Förslag till konkreta insatser).

Insatser och uppföljning

Under 2013 genomfördes en behovskartläggning där den sverigefinska minoritetens representanter tog fram förslag till konkreta insatser som de anser att det finns behov av i Göteborg. Utifrån dessa insatser har etappmål satts upp i tabellen nedan och kopplats till lagstiftningen. Varje etappmål har tilldelats ett eller flera ansvarsställen inom stadens organisation. Etappmålen har i sin tur kopplats till övergripande mål från kommunfullmäktiges budgetinriktningar.

Tanken med handlingsplanen är att varje ansvarsställe tar sig an tabellen nedan och de konkreta insatser som den sverigefinska minoriteten tagit fram. Uppföljning sker både genom det ordinarie uppföljningsarbetet och också i samarbete med stadsledningskontoret. Det senare sker då staden rapporterar till Länsstyrelsen i Stockholms län en gång om året vilka har uppföljningsansvar för lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk.

Tabellen nedan ska kunna revideras vid behov. Detta sker i samrådsmöte mellan stadsledningskontoret, aktuellt ansvarsställe, Göteborgs Stads sverigefinska råd och ansvariga kommunalråd. Kommunstyrelsen beslutar om handlingsplanen medan ansvariga nämnder och förvaltningar beslutar om de föreslagna insatserna (se Bilaga Förslag till konkreta insatser). Huvudsakligen ska arbetet med nationella minoriteter, precis som med andra samhällsgrupper, behandlas inom ordinarie rutiner och därmed ingå i ordinarie budgetarbete. De sverigefinska insatserna kan också helt eller delvis finansieras med statsbidraget för finskt förvaltningsområdet om detta ligger i linje med de riktlinjer som Länsstyrelsen i Stockholms län satt upp. År 2014 är statsbidraget 2,64 mkr men beslut om statsbidrag beviljas ett år i taget.

I lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk står följande:

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

I koppling till detta ansvarar Stadsledningskontoret som samordnande funktion för att:

1. Koordinera och samordna Göteborgs Stads sverigefinska råd. Tillgängliggöra protokoll från rådets och de tre referensgruppernas (Skola och språk, Äldreomsorg och Kultur) möten.
2. Bistå Göteborgs Stads sverigefinska råd att en gång om året koordinera och bjuda in till ett öppet möte där den som önskar är välkommen att delta, föreningsaktiv eller ej, att diskutera de sverigefinska frågorna inom Göteborgs Stad.
3. Två gånger per år bjuda in alla nationella minoriteter till samrådsmöte där representanter för kommunstyrelsen deltar samt tjänstemän från relevanta verksamheter och förvaltningar.
4. Fortlöpande ta emot samtal eller besök av de minoritetsorganisationer eller andra representanter för minoritetsgrupperna eller andra grupper eller privatpersoner som söker kontakt.

Mål och ansvar

Övergripande mål enligt inriktning i kommunfullmäktiges budget		
Göteborgarnas möjligheter till demokratiskt inflytande ska säkerställas genom att <ol style="list-style-type: none"> 1. Invånarna ska ges ökad kunskap om sina rättigheter 2. Stadens verksamheter ska bli mer lyhörda för medborgarnas rättigheter 3. Främja de målsättningar som återfinns i ramkonventionen om skydd för de nationella minoriteterna och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk.		
Etappmål	Koppling till lagen om nationella minoriteter	Ansvarsställe
Informationen om den sverigefinska minoritetens rättigheter ska finnas tillgänglig	3 § Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag.	Ansvar: Nämnden för konsument- och medborgarservice i samarbete med stadsledningskontoret
Göteborgs Stad ska vid behov kunna ge muntlig och skriftlig service på finska	8 § Enskilda har rätt att använda finska [...] med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. [...] Om den enskilde använder finska [...] är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. 11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska där detta behövs i enskildas kontakter med myndigheten.	Ansvar: Stadsdelsnämnderna i samarbete med Nämnden för konsument och medborgarservice och stadsledningskontoret
Göteborgs Stads ska ge tillgång till äldreomsorg på finska.	18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.	Ansvar: Stadsdelsnämnderna

Synligheten för och främjande av den sverigefinska minoritetens kultur och språk ska öka	<p>4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.</p> <p>17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskoleverksamhet enligt 2 a kap. 1 och 7 §§ skollagen (1985:1100), ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska [...].</p> <p>8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. [...] Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk.</p>	<p>Ansvar: Stadsdelsnämnderna, Kulturnämnden och Idrotts- och föreningsnämnden i samarbete med stadsledningskontoret.</p>
Den sverigefinska minoritetens möjlighet till modersmål och språkbruk ska öka	<p>4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.</p>	<p>Ansvar: Stadsdelsnämnderna i samarbete med Utbildningsnämnden.</p>
Stödja barns flerkulturella identitet och språkanvändning	<p>4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.</p>	<p>Ansvar: Kulturnämnden</p>
Vid önskemål erbjuda barn plats i förskola där hela eller delar av förskoleverksamheten ges på finska	<p>17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskoleverksamhet enligt 2 a kap. 1 och 7 §§ skollagen (1985:1100), ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska [...].</p>	<p>Ansvar: Stadsdelsnämnderna</p>

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

**Skydda och främja den
sverigefinska minoritetens
språk och kultur**

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.

Ansvar: Stadsdelsnämnderna och Kulturnämnden i samarbete med stadsledningskontoret

Del 2

Den sverigefinska minoriteten

Varje enskild individ avgör själv om personen anser sig tillhöra den sverigefinska minoriteten och om hen vill göra anspråk på det skydd och stöd som samhället erbjuder de nationella minoriteterna. Tillhörigheten baseras på individuell självidentifikation. En individ kan känna tillhörighet till flera minoriteter. Något tvång för individen att ingå i en minoritet finns inte. Enligt svensk lag får ingen registrering av tillhörighet till minoriteterna ske varken nationellt eller kommunalt.

Den sverigefinska minoriteten nationellt

År 2011 genomförde Hugo Valentin-centret vid Uppsala universitet en kunskapsöversikt om nationella minoriteter på uppdrag av konstitutionsutskottet. Rapportförfattarna har delat kartläggningen i olika delområden – Diskriminering och utsatthet, Delaktighet och inflytande, Språk och kulturell identitet – där de nationella minoriteternas respektive levnadssituation lyfts upp. I mars 2013 utkom Hugo Valentin-centret med en ny rapport som bygger på kunskapsöversikten men som denna gång enbart handlar om den sverigefinska minoriteten: *Sverigefinnarna och finska språket – En analys av språkbevarande och strategiska vägval*. Rapporten ger en nationell omvärldsorientering i den sverigefinska minoritetens levnadsvillkor i dagens Sverige. Den identifierar följande tendenser och utmaningar för den sverigefinska minoriteten nationellt:

- Första generationens invandrare åtnjuter låg status i samhället. Deras barn tenderar bli tvåspråkiga men utvecklingen går mot enspråkighet. Det är denna väl integrerade andra generation som börjar längta efter det förlorade eller försvagade språket.
- Den kommunala finska servicen efterfrågas främst av de äldre medan de yngre använder svenska.
- Fokus i minoritetsarbetet har till stor del legat på den första generationens frågor såsom värdig ålderdom och pensionärsnivå med följden att en del yngre sverigefinnar kan ha upplevt sig exkluderade från det sverigefinska minoritetsarbetet och föreningslivet som främst riktat sig till de äldre.
- Intresset för finskan har växt bland de yngre och sverigefinskheten och finska språket numera anses ha högre status vilket syns bl.a. i Facebook där olika intressegrupper grundats för unga vuxna som vill lära sig mer finska.
- Intresset för finsk förskola och familjedaghem har ökat på senare år.
- En stor fördel för finskan i Sverige är att språket talas i Finland vilket innebär att sverigefinnar, till skillnad från andra nationella minoriteter, har en självklar källa till litteratur, läromedel, tidskrifter, filmer, musik och annat material från grannlandet.
- En del yngre finländare som flyttar till Sverige för att studera eller arbeta uppfattas inte som tillhörande den sverigefinska minoriteten av en del sverigefinnar samtidigt när dessa utgör en grupp med stort intresse för finskspråkig barn- och ungdomsverksamhet.

Rapporten tar också fasta på slutsatser som anses vara viktiga för den sverigefinska minoritetens framtida överlevnad (s. 23-26). Nedan finns utdrag ur slutsatserna:

- Tydligare fokus på yngre sverigefinnars behov och delaktighet krävs om sverigefinskheten ska ha en framtid i Sverige. Samarbete mellan organisationer och kommuner krävs för att nå dessa sverigefinnar.
- Sverigefinnarna själva behöver ta ansvar för och aktivt bidra till att öka kunskapen om sin minoritet och dess behov. Det är talarna själva som bär det största ansvaret för att revitalisera språket, medan majoritetssamhället kan bidra med verktyg och förutsättningar.
- Det krävs både muntliga och skriftliga kunskaper för att ett språk ska kunna utvecklas balanserat hela livet. Säkerställ därför barns rätt och tillgång till modersmålsundervisning. Möjliggör undervisning på modersmål, inte bara i modersmål.
- Skapa strukturer för att rekrytera finskspråkig personal genom att öka medvetenheten bland rekryterare. Uppmuntra systematiskt personer med kunskaper i finska att söka sig till sådan verksamhet och få även befintliga medarbetare som idag verkar på svenska vilja använda finska i tjänsten. Ge yngre, vars språkkunskaper i finska kan vara begränsade, möjlighet att förkovra sig så att de vågar använda finska i tjänsten.

Den sverigefinska minoriteten i Göteborg

Sverigefinne definieras ofta som en person som själv är född i Finland, som har minst en förälder som är född i Finland eller som har minst en mor- eller farförälder som är född i Finland. Första generationens sverigefinnar i Göteborg är ca 7 000, andra generationens sverigefinnar ca 11 500 och tredje generationens sverigefinnar ca 11 500. Sammanlagt finns det ca 30 000 personer med sverigefinsk bakgrund i Göteborg. I Göteborgs kranskommuner finns ytterligare 19 000 personer med sverigefinsk bakgrund. Definitionen tar dock inte hänsyn till modersmål eller självidentifikation dvs. om man upplever sig som sverigefinne. En del av sverigefinnar tillhör naturligtvis även andra etniska minoriteter t.ex. finska romer och judar.

Den sverigefinska minoriteten är en av Göteborgs största minoriteter men en stor del av andra och tredje generationens sverigefinnar kan inte längre finska. Detta har sin grund bland annat i myndigheternas agerande ända in på början av 1980-talet då de sverigefinska föräldrarna kunde få råd att inte prata finska med sina barn i syfte att undvika halvspråkighet (www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/nationella-minoriteter). I Göteborg med omnejd finns ca 30-tal sverigefinska föreningar vilka engagerar mestadels den första generationen men vilka spelar en viktig roll i revitaliseringen av det finska språket genom till exempel generationsöverskridande aktiviteter.

Stadsledningskontoret kartlade i mars 2013 antalet sverigefinnar per stadsdel, ålder och generation i Göteborg (se www.goteborg.se/suomeksi). Resultaten visar att första generationens sverigefinnar oftast bor i Angered, Norra Hisingen och Västra Hisingen, medan andra och tredje generationen bor oftast i Majorna-Linné, Örgryte-Härlanda och

Centrum. Det sammanlagda antalet barn och ungdomar 19 år och yngre i Göteborg är ca 10 000. Av dessa 10 000 sverigefinska barn och ungdomar kommer ca 350 elever (3,5 %) i kontakt med modersmålsstöd eller modersmålsundervisning. Ett positivt tecken på lokal kommunal utveckling är den arbetsgrupp som grundades i januari 2014 och som har som mål att kunna erbjuda helt- eller delvis finsk förskoleverksamhet i Göteborg. Från och med maj 2014 erbjuder Västra Göteborg i samarbete med Askim-Högsbo-Frölunda finsk förskola en dag i veckan. Sammanlagt 15 barn deltar i undervisningen medan ytterligare 65 har anmält intresse i dessa stadsdelar (juni 2014). Från och med augusti 2014 erbjuder även Majorna-Linné delvis finsk förskola. Arbetsgruppen har som mål att kunna erbjuda finsk förskola i ett flertal stadsdelar.

Våren 2013 genomförde stadsledningskontoret också en kartläggning av hur stadsdelarna informerat om finsk äldreomsorg, om stadsdelen inventerat behovet av finsk äldreomsorg, hur många äldre får finsk äldreomsorg, om stadsdelen kan tillgodose behovet och hur många bland personal inom äldreomsorg resp. hälso- och sjukvård har kunskaper i finska. Resultaten visar att stadsdelarna kommit olika långt med arbetet. Finsk äldreomsorg erbjuds i alla stadsdelar men hur aktivt stadsdelen informerar om rätten till finsk äldreomsorg varierar mellan stadsdelarna. I vissa stadsdelar har ingen önskat sig finsk äldreomsorg vilket kan bero på bristfällig information. Positivt är att det finns finskkunniga bland personalen i varje stadsdel (sammanlagt ca 150 personer inom staden) och att stadsdelarnas ambition är att språkmatcha personalen med brukare t.ex. inom hemtjänsten så att de finskspråkiga brukarna kan erbjudas finsk hemtjänst om de önskar det. En vidare informationssatsning behövs enligt den sverigefinska minoritetens representanter för att säkerställa kunskaper om finskt förvaltningsområde och om rätten till finsk äldreomsorg.

Vad gäller rätten till helt eller delvis finsk äldreomsorg är det viktigt att poängtera i detta sammanhang att det i varje enskilt fall krävs en utredning om behov av stöd/hjälp enligt Socialtjänstlagen § 4:1 för att kunna bedöma om personen har rätt till bistånd. Om personen beviljas stöd/hjälp i hemmet har personen, om så önskas, rätt att få omsorgen helt eller delvis utförd på finska. Personen har alltid rätt att få behovskartläggningen som leder till bedömningen utförd på finska om så önskas. Ett tecken på positiv lokal utveckling är de stadengemensamma blanketterna om stöd i hemmet och ansökan om särskilt boende som färdigställs under 2014 där den sökande kan välja finsk, meänkieli eller samisk äldreomsorg genom ett kryss i rutan. Blanketterna översätts också till finska. Mer information om den lokala utvecklingen under år 2013 och 2014 finns bland annat i årsrapporten 2013 på goteborg.se/suomeksi.

Behovskartläggning

Stadsledningskontoret har haft samrådsmöten med representanter för den sverigefinska minoriteten för att forma denna handlingsplan. Samråd har skett genom att:

- Stadsledningskontoret har gjort en kartläggning av minoritetsgruppernas upplevelse av behov tillsammans med representanter för minoriteten där man även kommit fram till prioriterade områden och konkreta insatser i bilagan.
- Även icke-föreningsaktiva personer med intresse för de sverigefinska frågorna har getts möjlighet att fylla i en tvåspråkig enkät på stadens webbsida med öppna frågor om hur staden kan främja den sverigefinska minoritetens rättigheter
- Stadsledningskontoret har ombett Delegationen för den sverigefinska minoriteten i Göteborg att ha synpunkter på hela handlingsplanen, inklusive upplägg, text och förslag till vidare arbete hösten 2013.
- Göteborgs Stads sverigefinska råd samt referensgrupperna för Skola och språk, Äldreomsorg och Kultur har tagit del av både förslaget till handlingsplan (våren 2014) samt den reviderade handlingsplanen (hösten 2014) och kunnat ge sina synpunkter.

Från erkännande till egenmakt

Erkännandet – information och synliggörande

Information är det viktigaste området som den sverigefinska minoriteten prioriterat i samråd med stadsledningskontoret. Information om minoriteten och synliggörande av den är former av erkännande som bekräftar att den sverigefinska minoriteten är en del av de nationella minoriteterna och en del av Göteborg och samhället i stort. Den sverigefinska minoriteten i Göteborg uttalar att majoritetssamhället inte har kunskap om vad finskt förvaltningsområde innebär. För att öka kunskaperna och förståelsen är synliggörande av och information om minoriteten några av de viktigaste faktorerna. Det är också viktigt att bekämpa de stereotypa bilder som finns om den sverigefinska minoriteten.

Arbetet med synliggörande behöver ha som utgångspunkt att ifrågasätta normer och inkludera alla diskrimineringsgrunder. Tillgång till kultur, språk, social omsorg och skolundervisning är mänskliga rättigheter. Att tillhöra en nationell minoritet utesluter inte att man till exempel också kan ha en funktionsnedsättning, vara HBTQ-person etc. Detta kräver att arbetet kännetecknas av att många olika perspektiv hålls levande samtidigt.

Minoritetsrepresentanterna anser att resurser och samrodning behövs för att staden ska kunna skydda och främja den sverigefinska minoriteten och ge den möjligheter att utveckla sin kultur och sitt språk.

Egenmakt – arbete med prioriterade områden

Utveckling från erkännandet till egenmakt innebär att den sverigefinska minoriteten ska kunna ta makt över sin egen vardag och rätten att bli jämlikt behandlad. Den sverigefinska minoriteten i Göteborg har pekat ut fyra områden inom vilka insatser behövs för att åstadkomma egenmakt. Genom alla fyra områden löper information som en röd tråd och återkommer i form av kommunikation, social omsorg, språk i förskolan och skolan samt fritid och kultur.

- **Kommunikation.** Information till allmänheten och till den sverigefinska minoriteten om att Göteborgs Stad är del av det finska förvaltningsområdet. Den sverigefinska

minoritetens representanter önskar att stadsdelarna systematiserar den befintliga finska servicen och ger tydlig information om hur medborgaren kan få finsk service.

- **Social omsorg.** Detta område har i skilda former nämnts som prioriterat av den sverigefinska minoriteten. Här ingår bland annat äldreomsorg och hälsa. Systematisering av finsk äldreomsorg och rätten till att använda finska skriftligt och muntligt med kommunen vid bland annat biståndsbedömningsprocessen nämns som viktiga. Även möjlighet till fritidsaktiviteter och kultur för äldre påtalas av minoriteten.
- **Språk i förskolan och skolan.** Det finska språket är i behov av revitaliseringsinsatser. Information om rätten och tillgång till finsk förskoleverksamhet ska säkerställas. Information från skolan om rätten till sitt språk och möjlighet till modersmålsundervisning behöver utvecklas och förbättras för att nå ut till föräldrar och barn. Formerna för tillgång till undervisning i finska behöver utvecklas.
- **Fritid och kultur.** Behovet av att utöva rätten till och öka intresset för sin kultur genom fritidsaktiviteter och föreningsstöd är centralt för den sverigefinska minoriteten. Genom kommunens stöd till fritidsaktiviteter och föreningar kan staden främja såväl gemenskap inom minoritetsgruppen som mellan minoriteten och majoritetssamhället. Barn och ungdomar är en prioriterad målgrupp. Behov av centrerat ansvar för den sverigefinska kulturen inklusive kultur för barn, finska språket och medborgarinformation påtalas av minoriteten.

Statsbidrag

Länsstyrelsen i Stockholms län beviljar Göteborgs Stad årligen statsbidrag som är avsett att användas till de merkostnader som uppkommer i kommunen med anledning av implementeringen av minoritetslagstiftningen och säkerställandet av den sverigefinska minoritetens rättigheter. Stadsledningskontoret har i uppdrag att besluta om fördelning av statsbidraget inom staden efter samråd med minoritetsgruppen. Medelsanvändning redovisas två gånger per år till Länsstyrelsen i Stockholms län. År 2014 var statsbidraget 2,64 mkr.

Möjliga användningsområden för statsbidraget är bland annat informationsinsatser och översättningar, kartläggningar, organisationsöversyn och -förändringar, kultur- och språkinsatser, synliggörande av den sverigefinska minoriteten och finska språket, initiala mobiliseringsinsatser t.ex. inköp av litteratur och pedagogiskt material och del av personalkostnader, samråd med minoriteten och framtagning av handlingsplan. Statsbidraget kan användas till att stödja och förstärka insatser och idéer i befintlig verksamhet i enlighet med minoritetslagens intentioner. Statsbidraget får inte användas till sådan verksamhet som kommunen sedan tidigare har skyldighet att anordna, t.ex. modersmålsundervisning i stadsdelarna eller bidrag till föreningars basverksamhet.

Aktuell lagstiftning

2000-talet

Sedan år 2000 har Sverige en samlad nationell minoritetspolitik i och med att regeringen samma år ratificerade *Europarådets ramkonvention till skydd för nationella minoriteter* samt den *Europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk*. Det innebär att Sverige sedan dess har fem erkända nationella minoriteter: judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar med de erkända språken jiddisch, romani chib, samiska, finska och meänkieli.

De nationella minoriteterna har en uttalad samhörighet, en egen religiös, språklig eller kulturell tillhörighet och en vilja att behålla sin identitet. De har dessutom funnits i Sverige under lång tid. Samiska, finska och meänkieli uppfyller kravet på historisk och geografisk anknytning, medan jiddisch och romani chib är territoriellt obundna språk i Sverige.

I artikel 1 i Europarådets ramkonvention slås fast att "skyddet av nationella minoriteter och av de rättigheter och friheter som tillkommer personer som tillhör dessa minoriteter utgör en integrerad del av det internationella skyddet av mänskliga rättigheter". Mänskliga rättigheter gentemot befolkning medför ansvar och skyldigheter för det offentliga. Den kommunala verksamheten har alltså skyldighet att beakta dessa rättigheter i sin planering och i genomförande av sina aktiviteter.

De nationella minoriteternas rättigheter ska sättas in i det regelverk som kringgärdar de mänskliga rättigheterna. Här ingår internationell lagstiftning såsom FN:s barnkonvention eller den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna samt nationell lagstiftning såsom skollagen, för att nämna några exempel. Det finns ett tydligt fokus på barn i lagstiftningen som gör att barnens perspektiv speciellt ska beaktas.

Språklagen (2009:600)

1 juli 2009 fick Sverige en *språklag (2009:600)*. Där fastslås att svenska är vårt huvudspråk. Som huvudspråk är svenskan samhällets gemensamma språk som alla bosatta i Sverige ska ha tillgång till och som ska kunna användas inom alla samhällsområden. Vidare fastslår språklagen att den som tillhör en nationell minoritet ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket. "Det allmänna" ska, enligt språklagen, ansvara för att den enskilde ges tillgång till språket.

Skollagen (2010:800) och Lgr 11

I skollagen regleras att varje barn ska få möjlighet att utveckla det svenska språket och sitt modersmål i förskolan och förskoleklassen. Vad gäller rätten till modersmålsundervisning i grundskola och gymnasieskola regleras också den i skollagen där de nationella minoritetsspråken har utökade rättigheter jämfört med andra modersmål.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk i grundskolan ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet och även om antal elever i undervisningsgruppen är mindre än fem. Eleven måste ha grundläggande kunskaper i sitt

modersmål. För att få modersmålsundervisning i gymnasieskolan krävs goda kunskaper i språket. Även här är huvudmannen skyldig att anordna modersmålsundervisning om antalet elever är mindre än fem.

Regeringen har överlämnat en proposition till riksdagen våren 2014 om ändring i skollagens bestämmelser på förkunskaper på nationella minoritetsspråk (prop. 2013/14:148). I den föreslås att krav på att elevens vårdnadshavare har språket som modersmål tas bort för elever som tillhör en nationell minoritet. Det föreslås även att för de obligatoriska skolformerna ska kravet på att eleven har grundläggande kunskaper i språket tas bort. Det betyder att nationella minoritetsspråk kommer att kunna läsas som nybörjarspråk i grundskolan från och med 2015-07-01.

Synliggörandet av de nationella minoriteterna spelar en stor roll i arbetet att säkerställa dessa rättigheter. Enligt *Läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet – övergripande mål och riktlinjer (LGR11)* ska skolan ansvara för att varje elev efter genomgången grundskola har fått kunskaper om de nationella minoriteterna och deras kultur, språk, religion och historia. En del av det centrala innehållet i kursplanerna för samhällskunskap, historia och svenska är att diskutera de nationella minoriteterna, deras språkbruk och ställning och rättigheter i samhället.

Ny lag (2009:724) gällande nationella minoriteter 1 januari 2010

I syfte att stärka de nationella minoriteternas rättigheter och för att höja ambitionen i minoritetspolitiken överlämnade regeringen år 2009 propositionen *Från erkännande till egenmakt 2008/09:158*. Utifrån denna trädde den nya lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk i kraft 1 januari 2010.

Lagen har tillkommit för att förtydliga de nationella minoriteternas rättigheter. Lagen inkluderar tre målområden i de så kallade "grundskyddsparagraferna":

3 § Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag.

4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.

5 § Förvaltningsmyndigheter ska ge de nationella minoriteterna möjlighet till inflytande i frågor som berör dem och så långt det är möjligt samråda med representanter för minoriteterna i sådana frågor.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk ger möjlighet för kommuner att frivilligt ansluta sig till förvaltningsområdet för finska, samiska och meänkieli vilket ger dessa minoriteter så kallat "förstärkt skydd". Från februari 2011 är Göteborg del av förvaltningsområdet för finska vilket innebär följande:

8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. Detta gäller i ärenden i vilka den enskilde är part eller ställföreträdare för part, om ärendet har anknytning till förvaltningsområdet. Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk. Enskilda som saknar juridiskt biträde har dessutom rätt att på begäran få en skriftlig översättning av beslut och beslutsmotivering i ärendet på finska, meänkieli respektive samiska. Myndigheten ska även i övrigt sträva efter att bemöta de enskilda på dessa språk.

17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskoleverksamhet enligt 2 a kap. 1 och 7 §§ skollagen (1985:1100), ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska, meänkieli respektive samiska.

18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska, meänkieli respektive samiska. Detsamma gäller kommuner utanför ett förvaltningsområde, om kommunen har tillgång till personal som är kunnig i språket.

Övergripande mål enligt inriktning i kommunfullmäktiges budget		
<p>Göteborgarnas möjligheter till demokratiskt inflytande ska säkerställas genom att</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Invånarna ska ges ökad kunskap om sina rättigheter 5. Stadens verksamheter ska bli mer lyhörda för medborgarnas rättigheter 6. Främja de målsättningar som återfinns i ramkonventionen om skydd för de nationella minoriteterna och den europeiska stadgan om landsdels- eller minoritetsspråk. 		
Delmål	Koppling till lagen om nationella minoriteter	Insats och ansvarsställe
<p>Informationen om den sverigefinska minoritetens rättigheter ska finnas tillgänglig</p>	<p>3 § Förvaltningsmyndigheter ska när det behövs på lämpligt sätt informera de nationella minoriteterna om deras rättigheter enligt denna lag.</p>	<p>1. Utveckling av en kommunikationsstrategi för användning av finska medier (tv, radio, tidningar) Ansvar: Stadsledningskontor i samarbete med den sverigefinska minoriteten</p>
		<p>2. Uppdatering och utveckling av goteborg.se/suomeksi Ansvar: Stadsledningskontoret i samarbete med Nämnden för konsument och medborgarservice</p>
		<p>3. Utveckling av ett kalendarium på goteborg.se/suomeksi där aktiviteter som berör den sverigefinska minoriteten kan läggas upp Ansvar: Nämnden för konsument och medborgarservice</p>
		<p>4. Fortsatt utgivning av den kommunala, tvåspråkiga informationstidningen Jag är sverigefinne Ansvar: Stadsledningskontoret i samarbete med den sverigefinska minoriteten</p>
<p>Göteborgs Stad ska vid behov kunna ge muntlig och skriftlig service på finska</p>	<p>8 § Enskilda har rätt att använda finska [...] med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. [...] Om den enskilde använder finska [...] är myndigheten skyldig att ge muntligt</p>	<p>1. Stadsdelarna ska ge information på finska om den tillgängliga servicen på stadsdelens webbsida inom relevanta områden Ansvar: Nämnden för konsument och medborgarservice i samarbete med stadsdelsnämnderna</p>

	<p>svar på samma språk. 11 § Förvaltningsmyndigheter ska verka för att det finns tillgång till personal med kunskaper i finska [...]. 17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskoleverksamhet [...] ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska [...]. 18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska [...].</p>	<p>2. Säkerställ tillgång till finskspråkiga koordinatörer i vissa sektorer. Ansvar: Stadsdelsnämnderna</p> <hr/> <p>3. Säkerställ finskkunnig personal på Kontaktcenter Ansvar: Nämnden för konsument och medborgarservice</p> <hr/> <p>4. Kartläggning av medarbetares kunskaper i finska och vilja att använda finska i arbetet Ansvar: Stadsledningskontoret i samarbete med stadsdelsnämnder och relevanta förvaltningar</p>
<p>Göteborgs Stads ska ge tillgång till äldreomsorg på finska.</p>	<p>18 § En kommun i ett förvaltningsområde ska erbjuda den som begär det möjlighet att få hela eller delar av den service och omvårdnad som erbjuds inom ramen för äldreomsorgen av personal som behärskar finska [...].</p>	<p>1. Fördjupad kartläggning om behov av finsk äldreomsorg Ansvar: Stadsledningskontoret i samarbete med den sverigefinska minoriteten och stadsdelsnämnderna</p> <hr/> <p>2. Säkerställ information om rätt till finsk äldreomsorg och hemtjänst i biståndsbedömning Ansvar: Stadsdelsnämnderna</p>
<p>Synligheten för och främjande av den sverigefinska minoritetens kultur och språk ska öka</p>	<p>4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.</p>	<p>1. Högtidlighållande av Sverigefinländarnas dag (24/2) Ansvar: Kulturnämnden i samråd med den sverigefinska minoriteten och stadsledningskontoret.</p> <hr/> <p>2. Bidrag till den sverigefinska minoritetens utåtriktade kulturella samt språkliga aktiviteter Ansvar: Kulturnämnden i samråd med den sverigefinska minoriteten och stadsledningskontoret.</p>

	<p>17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskoleverksamhet enligt 2 a kap. 1 och 7 §§ skollagen (1985:1100), ska kommunen erbjuda barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska [...].</p> <p>8 § Enskilda har rätt att använda finska, meänkieli respektive samiska vid sina muntliga och skriftliga kontakter med en förvaltningsmyndighet vars geografiska verksamhetsområde helt eller delvis sammanfaller med minoritetsspråkets förvaltningsområde. [...] Om den enskilde använder finska, meänkieli eller samiska i ett sådant ärende, är myndigheten skyldig att ge muntligt svar på samma språk.</p>	<p>4. Verksamhetsbidrag för barn- och ungdomsaktiviteter samt inåtriktade kulturella aktiviteter. Stärka de sverigefinska föreningarna genom riktade insatser för målgruppen. Ansvar: Idrotts- och föreningsnämnden</p> <p>5. Projekt med Lundby bibliotek i syfte att informera om rätten till finsk äldreomsorg samt om bibliotekens service till den äldre sverigefinska befolkningen utvecklas. Ansvar: Stadsdelsnämnden Lundby i samarbete med stadsledningskontoret</p>
<p>Den sverigefinska minoritetens möjlighet till modersmål och språkbruk ska öka</p>	<p>4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.</p>	<p>1. Former för att kunna erbjuda undervisning i finska samt studiehandledning ska utvecklas. Undervisning i finska ska i så stor utsträckning som möjligt ske inom barnens ordinarie skolgång. Ansvar: Utbildningsnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna</p> <p>2. Tydliggöra möjligheten till val av modersmålspråk i förskola, grundskola och gymnasium. Ansvar: Utbildningsnämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna</p>
<p>Stödja barns tvåkulturella identitet och språkanvändning</p>	<p>4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige. Barns utveckling av en kulturell identitet och användning av det egna minoritetsspråket ska främjas särskilt.</p>	<p>1. Främja programinslag på finska inom stadens egna kulturverksamheter. Stimulera aktörer inom Göteborgs kulturliv till utbyten mellan Sverige och Finland. Ansvar: Kulturnämnden i samarbete med den sverigefinska minoriteten</p> <p>2. Inköp av finsk barnlitteratur samt uppmärksammande av sverigefinsk kultur och det finska språket Ansvar: Kulturnämnden och folkbiblioteken</p>
<p>Vid önskemål erbjuda barn plats i förskola</p>	<p>17 § När en kommun i ett förvaltningsområde erbjuder plats i förskoleverksamhet enligt 2 a kap. 1 och 7 §§ skollagen (1985:1100), ska</p>	<p>Utveckla modersmålsavdelningar i förskolor. Ansvar: Stadsdelsnämnderna</p>

där hela eller delar av förskoleverksamheten ges på finska	kommunen erbjuder barn vars vårdnadshavare begär det plats i förskoleverksamhet där hela eller delar av verksamheten bedrivs på finska [...]	
Skydda och främja den sverigefinska minoritetens språk och kultur	4 § I språklagen (2009:600) anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja de nationella minoritetsspråken. Det allmänna ska även i övrigt främja de nationella minoriteternas möjligheter att behålla och utveckla sin kultur i Sverige.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utredning av möjligheten att starta finskspråkiga dagverksamheter. Ansvar: Stadsledningskontoret koordinerar utredningen 2. Utredning av möjligheten till ytterligare ett seniorboende Ansvar: Stadsledningskontoret koordinerar utredningen 3. Utredning av möjligheten att utveckla ett sverigefinskt kulturcentrum som erbjuder barnkultur, ger medborgarinformation (medborgarkontor) och agerar som språkcentrum och mötesplats i syfte att revitalisera språk och kultur. 4. Utredning av möjligheten att starta ett finskt all-aktivitetshus Ansvar: Stadsledningskontoret koordinerar utredningen

Göteborgs Stad
Stadsledningskontoret

Suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelma

Sisältö

Osa 1	24
Johdanto	24
Göteborgin kaupungin toimeksianto	24
Tausta ja sitoumus	24
Konkreettiset toimet ja seuranta	25
Tavoitteet ja vastuu	27
Osa 2	30
Ruotsinsuomalainen vähemmistö	30
Ruotsinsuomalainen vähemmistö Göteborgissa	31
Tarvekartoitus	32
Tunnuksesta omaan päätäntävaltaan	33
Tunnustus – tiedotus ja esilletuominen	33
Oma päätäntävalta – työtä tärkeiden kohdealueiden turvaamiseksi.....	33
Valtiontuki	34
Ajankohtainen lainsäädäntö	35
2000-luku	35
Kielilaki (2009:600)	35
Koululaki (2010:800) ja Peruskoulun, esikoululuokan ja vapaa-ajankodin opetussuunnitelma (Lgr11)	35
Uusi laki (2009:724) liittyen kansallisiin vähemmistöihin 1. tammikuuta 2010	36

Osa 1

Johdanto

Tämä on Göteborgin kaupungin suomen kielen hallintoalueen toimintasuunnitelma. Ruotsinsuomalainen vähemmistö on eräs Ruotsin viidestä kansallisesta vähemmistöstä, jotka ovat saamelaiset, romanit, juutalaiset, ruotsinsuomalaiset ja tornionlaaksolaiset. Göteborgin kaupunki on osa suomen kielen hallintoaluetta 1. helmikuuta 2011 lähtien, mikä antaa kaupungin ruotsinsuomalaiselle vähemmistölle erityisoikeuksia lain (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä mukaan.

Toimintasuunnitelma on saanut alkunsa Göteborgin kaupungin ja Göteborgin ruotsalaisen valtuuskunnan neuvonpidosta vuosien 2004 ja 2013 välillä. Vuoden 2014 alussa neuvonpidon muotoja laajennettiin ja syvennettiin Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaisen neuvoston perustamisen kautta. Työn tueksi neuvosto sai kolme viiteryhmää: Koulu ja kieli, vanhustenhoito ja kulttuuri. Neuvonpidon muotoja käsitellään tarkemmin neuvonpitosäännöstössä (*Direktiv för samråd med den sverigefinska minoriteten*, diaarinr. 0907/12, 2013-10-03). Toimintasuunnitelman muodostavat ne tarpeet, joita vähemmistö on kokenut ja jotka se on tuonut esille neuvonpidossa kaupungin kanssa.

Göteborgin kaupungin työ ruotsinsuomalaisten kysymysten edistämiseksi on osa kaupungin ihmisoikeustyötä. Ihmisoikeudet ovat puolestaan kaiken kunnallisen työn perusta, joka koskee siten kaikkia ihmisiä ja kunnan virastoja. Toimintasuunnitelma on ensimmäinen askel kaupungin kansallisten vähemmistöjen oikeuksien turvaamiseksi, ja sitä pitää voida päivittää tarpeen vaatiessa.

Toimintasuunnitelma koostuu kahdesta osasta. Osa 1 kertoo toimintasuunnitelman tarkoituksen ja asettaa kaupungille yhteisiä päämääriä ja vastuutahoja. Osa 2 kertoo paikallisesta tarvekartoituksesta ja kansallisiin vähemmistöihin liittyvästä yleisestä lainsäädännöstä. Tämä osio on tarpeellista luettavaa henkilöille, jotka työskentelevät vähemmistökysymysten parissa.

Päämäärien havainnollistamiseksi on liitteeseen 2 koottu ehdotuksia miten päämäärät voidaan konkretisoida (Liite 2 *Ehdotuksia konkreettisiksi toimiksi*). Vähemmistö itse on ehdottanut näitä toimia. Vähemmistö tulkitsee kaupungin seuraavan lainsäädäntöä, jos ehdotukset toteutuvat. Liite 2 näyttää täten miten vastuussa olevat lautakunnat ja hallinnot voivat edistää ruotsinsuomalaisten asioita ja mihin suuntaan vähemmistö tahtoo viedä kehitystä.

Göteborgin kaupungin toimeksianto

Tausta ja sitoumus

Kunnanhallitus päätti kesäkuussa 2011 antaa kaupunginjohtotoimistolle toimeksiantona kansallisten vähemmistöjen toimintasuunnitelman kehitystyön. Toimintasuunnitelma selkeyttää koko yhteiskunnan yhteistä vastuuta kansallisten vähemmistöjen tulevaisuudesta.

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

Kaupunginjohtotoimisto on käynyt jatkuvaa neuvonpitoa vähemmistöjen kanssa toimintasuunnitelman kehityksen ajan.

Göteborgin kaupungin tulee varmistaa ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeus saada kokonaan tai osittain suomenkielistä esikoulutoimintaa (esikoulu, perhepäiväkoti, esikoululuokka) ja vanhustenhoitoa. Kaupungin tulee myös varmistaa, että vähemmistö voi käyttää suomea suullisesti ja kirjallisesti ollessaan yhteydessä kuntaan. Kaupungin on myös suojeltava ja edistettävä ruotsinsuomalaista kulttuuria ja suomen kielen käyttöä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.

Toimintasuunnitelman tarkoitus

Toimintasuunnitelman tarkoituksena on selkeyttää kaupungin sisäisiä vastuukysymyksiä, sekä varmistaa, että Göteborgin kaupunki toteuttaa kansallisiin vähemmistöihin liittyvää kansainvälistä ja kansallista lainsäädäntöä. Göteborgin kansallisten vähemmistöjen oikeuksia edistävän työn lähtökohtana on vuoropuhelu, neuvonpito ja pitkäkestoisuus. Toimintasuunnitelma on kirjoitettu yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön edustajien kanssa, sitä tulee myös pystyä päivittämään yhteistyössä vähemmistön edustajien kanssa ja sen tulee olla osa kaupungin ihmisoikeustyötä.

Kaupungin tulee *suojella* kansallisten vähemmistöjen oikeuksia ja *edistää* niiden mahdollisuuksia kehittää kansallista vähemmistökieltä ja -kulttuuria. Toimintasuunnitelma tuo esiin vähemmistön tarpeet, erityisesti lasten aseman. Toimintasuunnitelman tulee varmistaa, että kansalliset vähemmistöt saavat mahdollisuuden vaikuttaa heitä koskeviin kysymyksiin ja päätöksiin. Tämän lisäksi toimintasuunnitelman tarkoituksena on varmistaa, että vähemmistö yhdessä kaupungin kanssa yhtämittaisesti ja pitkäkestoisesti konkretisoi kansallista vähemmistöpolitiikkaa.

Göteborgin ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeuksien varmistamiseksi täytyy vähemmistön itsensä kertoa, miten ne kokevat tämän päivän tilanteen. Tämän jälkeen oikeudet voidaan pukea konkreettisiksi toimiksi niiden tarpeiden perustella, jotka vähemmistö on tunnistanut. Tämän mahdollistamiseksi tehtiin Göteborgissa tarvekartoitus yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa, jonka perusteella luotiin ehdotus konkreettisiksi toimiksi (katso liite *Ehdotuksia konkreettisiksi toimiksi*).

Tämä toimintasuunnitelma ehdottaa, että vastuussa olevat hallinnot tekevät kartoituksen omasta vähemmistötyöstään. Tehty kartoitus muodostaa tulevan toimintasuunnitelman, johon liitetään päämääriä ja konkreettisia toimia, jotka takaavat ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeudet. Toimintasuunnitelman perusideana on siis, että se antaa toiminnalle raamit: Göteborgin kaupungin yleiset päämäärät ja organisaation sisäinen vastuunjako muodostavat tämän toimintasuunnitelman, kun taas päämäärien konkretisointi toiminnallisella tasolla tapahtuu yhteistyössä vastuutahojen ja vähemmistön välillä.

Konkreettiset toimet ja seuranta

Vuoden 2013 aikana kaupunginjohtotoimisto toteutti yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön edustajien kanssa tarvekartoituksen, jonka avulla vähemmistö toi esille ehdotuksia konkreettisiksi toimiksi, jotka se kokee tärkeiksi. Näiden toimien perusteella kaupunginjohtotoimisto liitti ehdotuksiin yleisiä tavoitteita, jotka yhdistettiin lainsäädäntöön. Tavoitteet on myös yhdistetty kaupunginvaltuuston budjettiin.

Toimintasuunnitelman perusideana on, että kukin vastuutaho käy neuvonpitoa niistä ehdotuksista, joita vähemmistö on esittänyt (ks. liite 2). Seuranta tapahtuu sekä kaupungin varsinaisen seurannan kautta, että yhteistyössä kaupunginjohtotoimiston kanssa. Kaupunginjohtotoimiston oma seuranta tarkoittaa kaupungin vuosittaista raportointia Tukholman läänin lääninhallitukselle, jolla on vastuu seurata kansallisten vähemmistöjen kysymysten edistymistä.

Alla olevaa taulukkoa voidaan päivittää tarpeen vaatiessa. Tämä tapahtuu kaupunginjohtotoimiston, kaupungin sisäisen vastuutahon, Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaisen neuvoston ja vastuussa olevien kuntaneuvoksien yhteisen keskustelun pohjalta. Kunnanhallitus päättää toimintasuunnitelmasta, kun taas vastuussa olevat lautakunnat ja hallinnot päättävät ehdotetuista toimista (katso liite *Ehdotuksia konkreettisiksi toimiksi*). Kansallisten vähemmistöjen kysymysten tulee pääasiassa, kuten muidenkin yhteiskuntaryhmien, sisältyä yleisiin rutiineihin ja siten myös yleiseen budjettityöhön. Ruotsinsuomalaisia toimia voidaan myös osittain tai kokonaan kustantaa suomen kielen hallintoalueen valtiontuella, jos tämä toteutetaan Tukholman läänin lääninhallituksen sääntöjen puitteissa. Vuonna 2014 valtiontuki on 2,64 mkr. Päätös valtiontuen myöntämisestä tehdään vuosi kerrallaan.

Laissa (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä sanotaan:

5 § Hallintoviranomaisten on annettava kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin kysymyksiin ja niiden on neuvoteltava vähemmistöjen edustajien kanssa tällaisista asioista mahdollisimman paljon.

Tähän liittyen kaupunginjohtotoimisto vastaa seuraavasta koordinoinnista:

1. Koordinoi ja järjestää Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaisen neuvoston kokoukset. Julkaisee neuvoston ja viiteryhmien (Koulu ja kieli, Vanhustenhoito ja Kulttuuri) pöytäkirjat.
2. Avustaa Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalaisen neuvoston vuosittaisen, avoimen kokouksen järjestämisessä, jonne kaikki ruotsinsuomalaisten asioista kiinnostuneet, järjestöaktiivi tai ei, ovat tervetulleita keskustelemaan ruotsinsuomalaisten asioista Göteborgin kaupungin toimintaan liittyen.
3. Kutsuu kaksi kertaa vuodessa kansallisten vähemmistöjen edustajat koolle neuvonpitokokoukseen, johon osallistuvat kunnanhallituksen edustajat ja asianomaisten hallintoalueiden virkamiehet.
4. Vastaa vierailuja ja puheluita vähemmistöorganisaatioilta, muilta vähemmistöjen edustajilta, muilta ryhmiltä tai yksityishenkilöiltä.

Tavoitteet ja vastuu

Yleiset päämäärät kunnanvaltuuston budjetissa		
<p>Göteborgilaisten mahdollisuudet demokraattiseen vaikuttamiseen pitää varmistaa seuraavasti</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Asukkaille pitää antaa lisää tietoa omista oikeuksista 8. Kaupungin pitää kuunnella entistä enemmän kansalaisten oikeuksia 9. Edistää niitä päämääriä, jotka määritellään Euroopan neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevassa puiteyleissopimuksessa sekä Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevassa Eurooppalaisessa peruskirjassa. 		
Tavoite	Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä	Vastuutaho
Tieto ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeuksista on oltava kaikille avointa ja saatavissa	3 § Hallintoviranomaisten on tarvittaessa sopivalla tavalla tiedotettava kansallisille vähemmistöille tämän lain mukaisista oikeuksista.	Vastuu: Kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta yhteistyössä kaupunginjohtotoimiston kanssa
Göteborgin kaupungin tulee tarpeen vaatiessa antaa suullista ja kirjallista palvelua suomen kielellä	8 § Yksityisillä henkilöillä on oikeus käyttää [...] suomea ollessaan suullisesti tai kirjallisesti yhteydessä hallintoviranomaiseen, jonka maantieteellinen toimialue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen hallintoalue. Jos yksityinen henkilö käyttää [...] suomea on viranomaisen velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä. 11 § Hallintoviranomaisten on toiminnassaan pyrittävä siihen, että niillä on työntekijöitä, jotka osaavat [...] suomea siellä missä tämä on tarpeen yksityisten henkilöiden yhteyksissä viranomaiseen.	Vastuu: Kaupunginosalautakunnat yhteistyössä Kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunnan ja kaupunginjohtotoimiston kanssa.
Göteborgin kaupungin tulee antaa vanhustenhoitoa suomen kielellä	18 § Hallintoalueeseen kuuluvan kunnan on tarjottava sitä pyytävälle mahdollisuus saada vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoiva kokonaan tai osittain henkilökunnalta, joka hallitsee [...] suomen.	Vastuu: Kaupunginosalautakunnat

Ruotsinsuomalaista kulttuuria ja suomen kieltä tulee edistää ja niiden näkyvyyttä tulee lisätä	<p>4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä.</p> <p>Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.</p> <p>17 § Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoiminnassa koululain (1985:1100) 2 a luvun 1 ja 7 §:n mukaan, kunnan on tarjottava lapselle, jonka huoltaja sitä pyytää, paikka esikoulutoiminnassa, jossa toiminta on kokonaan tai osittain [...] suomenkielistä.</p> <p>8 § Yksityisillä henkilöillä on oikeus käyttää [...] suomea ollessaan suullisesti tai kirjallisesti yhteydessä hallintoviranomaiseen, jonka maantieteellinen toimialue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen hallintoalue. Jos yksityinen henkilö käyttää [...] suomea on viranomainen velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä.</p>	Vastuu: Kaupunginosalautakunnat, Kulttuurilautakunta ja Urheilu- ja yhdistyslautakunta yhteistyössä kaupunginjohtotoimiston kanssa.
Ruotsinsuomalaisen vähemmistön mahdollisuudet äidinkielen ja kielenkäyttöön tulee kasvaa	<p>4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä.</p> <p>Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.</p> <p>17 § Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoiminnassa koululain (1985:1100) 2 a luvun 1 ja 7 §:n mukaan, kunnan on tarjottava lapselle, jonka huoltaja sitä pyytää, paikka esikoulutoiminnassa, jossa toiminta on kokonaan tai osittain [...] suomenkielistä.</p>	Vastuu: Kaupunginosalautakunnat yhteistyössä Koulutuslautakunnan kanssa
Tukea lasten monikulttuurista identiteettiä ja kielenkäyttöä	<p>4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä.</p> <p>Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.</p>	Vastuu: Kulttuurilautakunta
Tarjota osittain tai kokonaan suomenkielistä esikoulupaikkaa vanhemman pyynnöstä.	<p>17 § Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoiminnassa koululain (1985:1100) 2 a luvun 1 ja 7 §:n mukaan, kunnan on tarjottava lapselle, jonka huoltaja sitä pyytää, paikka esikoulutoiminnassa, jossa toiminta on kokonaan tai osittain [...] suomenkielistä.</p>	Vastuu: Kaupunginosalautakunnat

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

**Suojella ja edistää
ruotsinsuomalaisen
vähemmistön kieltä ja
kulttuuria**

4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä. Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.

Vastuu: Kaupunginosalautakunnat ja Kulttuurilautakunta yhteistyössä kaupunginjohtotoimiston kanssa

Osa 2

Ruotsinsuomalainen vähemmistö

Kansallisilla vähemmistöillä on oikeus saada kielen ja kulttuurin suojelua ja tukea yhteiskunnalta. Kukin yksilö päättää itse, tahtooko hän olla osa ruotsinsuomalaista vähemmistöä. Ruotsinsuomalaisuus on siten kysymys yksilön omasta samastumisesta. Yksilöllä voi olla useampia vähemmistöidentiteettejä. Yksilön ei ole pakko olla osa mitään vähemmistöä. Ruotsin lain mukaan minkäänlaista rekisteröintiä vähemmistöön kuulumisesta niin kunnallisella kuin kansallisellakaan tasolla ei sallita.

Ruotsinsuomalainen vähemmistö kansallisesti

Upsalan yliopiston Hugo Valentin – seura julkaisi kansallisten vähemmistöjen tilanteen yleiskatsauksen perustuslakivaliokunnan toimenantona vuonna 2011. Raportti on jaettu eri osa-alueisiin – Syrjintä ja uhanalaisuus, Osallisuus ja vaikutusmahdollisuudet sekä Kieli ja kulttuuri-identiteetti – jossa kunkin kansallisen vähemmistön elinehdot nostetaan esille. Maaliskuussa 2013 Hugo Valentin – seura julkaisi uuden raportin, joka rakentuu yleiskatsauksen varaan, mutta tällä kertaa koskettaa ainoastaan ruotsinsuomalaista vähemmistöä: Ruotsinsuomalaiset ja suomen kieli – Kielensäilymisen ja strategisten suunnan valintojen analyysi (Sverigefinnarna och finska språket – En analys av språkbevarande och strategiska vägval). Raportti antaa kansallisen yleiskuvan ruotsinsuomalaisen vähemmistön elinehdoista tämän päivän Ruotsissa. Raportissa tunnistetaan seuraavat ruotsinsuomalaiset haasteet ja suuntaukset:

- Ensimmäisen sukupolven maahanmuuttajilla on yhteiskunnallisesti huono asema. Heidän lapsistaan tulee usein kaksikielisiä, mutta kehitys kulkee kohti yksikielisyyttä. Tämä toinen, hyvin integroitunut sukupolvi alkaa kaivata heikentyntä tai menetettyä kieltä.
- Suurin osa kunnallista, suomenkielistä palvelua tahtovista henkilöistä on vanhempia maahanmuuttajia, kun taas nuorempi sukupolvi käyttää ruotsia
- Vähemmistötyö on keskittynyt suureksi osaksi ensimmäisen sukupolven kysymyksiin kuten hyvään vanhuuteen ja eläkeläiselämään. Tämä on johtanut siihen, että nuoremmat ruotsinsuomalaiset voivat tuntea itsensä ulkopuolisiksi, koska vähemmistötyö ja yhdistyselämä suuntautuvat lähinnä vanhemmalle väestölle
- Kiinnostus suomen kieltä ja ruotsinsuomalaisuutta kohtaan on kasvanut ja saanut korkeamman aseman nuoremmat sukupolven parissa. Tämä näkyy mm. Facebookissa, jossa on luotu uusia ryhmiä nuorille aikuisille, jotka tahtovat oppia suomea.
- Kiinnostus suomenkielistä esikoulua ja perhepäiväkotia kohtaan on kasvanut viime vuosina.
- Suomen kielelle Ruotsissa on suuri etu, että kieltä puhutaan Suomessa. Tämä antaa ruotsinsuomalaisille, verrattuna muihin kansallisiin vähemmistöihin, itsestään selvän kirjallisuuden, opetusmateriaalien, aikakauslehtien, elokuvien ja muun kulttuurimateriaalin lähteen naapurimaassa.

Göteborgs Stad

Stadsledningskontoret

- Kaikki ruotsinsuomalaisen vähemmistön edustajat eivät pidä nuorempia suomalaisia, jotka tulevat opintojen tai töiden perässä Ruotsiin, osana vähemmistöä, samanaikaisesti kun nämä muodostavat ryhmän, jolla on suuri kiinnostus suomenkielistä lasten- ja nuortentoimintaa kohtaan.

Raportti tekee myös johtopäätöksiä ruotsinsuomalaisen vähemmistön tulevaisuuteen ja säilymiseen liittyvistä seikoista (s. 23-26). Tässä otteita näistä johtopäätöksistä:

- Vaaditaan selkeämpää keskittymistä nuorempien ruotsinsuomalaisten tarpeisiin ja osallisuuteen jos ruotsinsuomalaisuuden tulevaisuus tahdotaan varmistaa. Näiden ruotsinsuomalaisten löytämiseksi vaaditaan yhteistyötä organisaatioiden ja kuntien välillä.
- Ruotsinsuomalaisen vähemmistön pitää ottaa myös oma vastuu ja aktiivinen rooli tiedon lisäämiseksi omasta vähemmistöstä ja sen tarpeista. Kielen puhujat itse kantavat suurimman vastuun kielen elvyttämisestä, kun taas enemmistöyhteiskunta voi auttaa edellytysten luomisessa ja apuneuvojen kehittämisessä.
- Kielen tasapainoisen kehittymisen mahdollistamiseksi vaaditaan sekä suullisia että kirjallisia taitoja. Varmista lasten oikeus saada äidinkielenopetusta. Mahdollista opetus äidinkielellä, ei pelkästään äidinkielenopetus.
- Luo rakenteita suomenkielisen henkilökunnan palkkaamiseksi nostamalla rekrytoijien tietotasoa liittyen vähemmistökysymyksiin. Rohkaise johdonmukaisesti suomenkieltä osaavia hakeutumaan suomenkieltä vaativiin töihin, ja rohkaise myös muita työntekijöitä käyttämään suomea työssään. Anna nuoremmille, joiden kielitaito voi olla rajallinen, mahdollisuus oppia lisää kieltä, niin että he uskaltavat käyttää kieltä työssään.

Ruotsinsuomalainen vähemmistö Göteborgissa

Ruotsinsuomalaiseksi määritellään usein henkilö, joka itse on syntynyt Suomessa, jolla on vähintään yksi vanhempi, joka on syntynyt Suomessa, tai jolla on vähintään yksi isovanhempi, joka on syntynyt Suomessa. Ensimmäisen polven ruotsinsuomalaisia on Göteborgissa noin 7 000, toisen polven ruotsinsuomalaisia noin 11 500 ja kolmannen polven ruotsinsuomalaisia noin 11 500. Yhteensä Göteborgissa asuu siis noin 30 000 ruotsinsuomalaistaustaista henkilöä. Göteborgin naapurikunnissa asuu tämän lisäksi noin 19 000 ruotsinsuomalaista. Määritelmä ei ota huomioon henkilön äidinkieltä tai samastumista vähemmistöön. Osa ruotsinsuomalaisista voi luonnollisesti kuulua myös muihin etnisiin vähemmistöihin kuten romaneihin tai juutalaisiin.

Göteborgin ruotsinsuomalainen vähemmistö on eräs kaupungin suurimmista vähemmistöistä, mutta suuri osa ruotsinsuomalaisten toisesta ja kolmannelta polvesta ei enää osaa suomea. Tämä johtuu muun muassa viranomaisten toiminnasta aina 1980-luvulle saakka, jolloin ruotsinsuomalaisia vanhempia toisinaan neuvottiin olemaan puhumatta lapselle suomea, että lapsesta ei tulisi puolikielistä (www.lansstyrelsen.se/stockholm/Sv/manniska-och-samhalle/nationella-minoriteter). Göteborgista lähiympäristöineen löytyy myös noin 30 ruotsinsuomalaista yhdistystä, jotka ovat enimmäkseen ensimmäisen sukupolven yhdistyksiä, mutta jotka ovat koko ruotsinsuomalaiselle vähemmistölle tärkeitä suomen kielen elvyttämistyössä.

Kaupunginjohtotoimisto kartoitti maaliskuussa 2013 ruotsinsuomalaisten määrän per kaupunginosa, ikä ja sukupolvi (katso www.goteborg.se/suomeksi). Tulokset näyttävät, että

ensimmäisen sukupolven ruotsinsuomalaiset asuvat usein Angeredissa, Pohjois-Hisingen -kaupunginosassa ja Länsi-Hisingen -kaupunginosassa, kun taas toinen ja kolmas sukupolvi asuvat usein Majorna-Linnéssä, Örgryte-Härlandassa ja Centrumin kaupunginosassa. Yhteensä alle 19-vuotiaita lapsia ja nuoria Göteborgissa on noin 10 000. Näistä noin 10 000 ruotsinsuomalaisesta lapsesta ja nuoresta noin 350 saa äidinkielen tukea esikoulussa tai äidinkielenopetusta peruskoulussa tai lukiossa (3,5 %). Eräs esimerkki positiivisesta kunnallisesta kehityksestä on suomenkielistä esikoulua suunnittelevan työryhmän perustaminen tammikuussa 2014. Toukokuusta 2014 lähtien Länsi-Göteborgin kaupunginosa tarjoaa yhteistyössä Askim-Frölunda-Högsbon - kaupunginosaan kanssa osittain suomenkielistä, kunnallista esikoulua, ja elokuusta 2014 lähtien saa suomenkielistä esikoulua myös Majorna-Linnéstä. Työryhmällä on päämääränä kehittää suomenkielistä esikoulutarjontaa useaan kaupunginosaan.

Kaupunginjohtotoimisto kartoitti keväällä 2013 kaupunginosien tiedotuksen liittyen suomenkieliseen vanhustenhoitoon. Kysymykset olivat: Onko kaupunginosa kartoittanut suomenkielisen vanhustenhoidon tarpeen? Kuinka monta suomenkielistä vanhusta saa hoitoa tai tukea äidinkielellä? Pystyykö kaupunginosa vastaamaan tarpeeseen? Kuinka moni terveyden- ja sairaanhoidon henkilökunnasta puhuu suomea? Tulokset näyttävät, että tilanne kaupunginosissa vaihtelee. Suomenkielistä vanhustenhoitoa tarjotaan kaikissa kaupunginosissa, mutta miten aktiivisesti kaupunginosa tiedottaa suomenkielisestä vanhustenhoidosta, vaihtelee kaupunginosien välillä. Tietyissä kaupunginosissa kukaan ei ole toivonut suomenkielistä vanhustenhoitoa, mikä voi johtua kaupunginosaan puutteellisesta tiedottamisesta. Positiivista on, että jokaisessa kaupunginosassa on suomenkielistä hoitohenkilökuntaa (noin 150 henkilöä puhuu suomea), ja että kaupunginosien tavoite on saattaa suomenkielinen vanhus yhteen suomenkielisen taitavan hoitohenkilökunnan kanssa. Ruotsinsuomalaisen vähemmistön mukaan lisää tiedottamista tarvitaan kaupunginosissa, että kaupunki voi varmistaa tiedon leviämisen suomen kielen hallintoalueesta ja suomenkielisestä vanhustenhoidosta.

On myös tärkeää tässä vanhustenhoidon yhteydessä nostaa esille, että tukipäätöstä edeltää aina selvitys tuen tarpeesta, joka perustuu Sosiaalipalvelulakiin (§ 4:1). Jos avuntarpeenkäsittelijä myöntää henkilölle tukea tai apua, on henkilöllä hänen niin toivoessa, oikeus saada tuki tai apu kokonaan tai osittain suomen kielellä. Henkilöllä on sen sijaan aina oikeus saada avuntarpeenselvitys ja siihen johtava päätös suomen kielellä.

Positiivisena esimerkkinä kunnallisesta kehityksestä mainittakoon kaupungin uudet, kaupunginosien yhteiset hakemukset, joilla haetaan kotiapua ja vanhustenasuntoa. Hakemukset valmistuivat vuoden 2014 aikana, ja niiden avulla henkilö voi hakea vanhustenhoitoa suomeksi, tai ilmoittaa kiinnostuksensa saada apua tai tukea saamen- tai meänkielillä. Lomakkeet on käännetty suomeksi ja ne tulevat kaupungin verkkosivuille alkusyksystä 2014. Lisätietoa paikallisesta kehityksestä vuosien 2013 ja 2014 aikana löytyy os. goteborg.se/suomeksi.

Tarvekartoitus

Tämä toimintasuunnitelma on tehty yhteistyössä kaupunginjohtotoimiston ja ruotsinsuomalaisen vähemmistön edustajien kanssa. Neuvonpitoa on käyty seuraavasti:

- Kaupunginjohtotoimisto teki kartoituksen vähemmistön koetuista tarpeista yhdessä ruotsinsuomalaisen vähemmistön edustajien kanssa. Kartointu johti tärkeiden kohdealueiden tunnistukseen ja ehdotukseen konkreettisiksi toimiksi (katso liite).
- Myös henkilöille, jotka eivät ole järjestöaktiiveja, mutta kiinnostuneita ruotsinsuomalaisista kysymyksistä, on annettu mahdollisuus täyttää kaksikielinen kyselylomake kaupungin websivuilla. Lomakkeen avulla henkilö pystyi vastaamaan kysymyksiin, millä tavoin kaupunki voi edistää ruotsinsuomalaisten asioita.
- Kaupunginjohtotoimisto pyysi Göteborgin ruotsinsuomalaista valtuuskuntaa esittämään mielipiteensä toimintasuunnitelmasta syksyllä 2013.
- Göteborgin kaupungin ruotsinsuomalainen neuvosto sekä viiteryhmät Koulu ja kieli, Vanhustenhoito ja Kulttuuri ovat saaneet tutustua ehdotukseen toimintasuunnitelmaksi (kevät 2014) sekä päivitettyyn ehdotukseen (syksy 2014) ja esittää mielipiteensä sen sisällöstä.

Tunnustuksesta omaan päätäntävaltaan

Tunnustus – tiedotus ja esilletuominen

Ruotsinsuomalainen vähemmistö toi esille neuvonpidossa kaupungin kanssa, että tiedon levitys on tärkein osa-alue vähemmistötyössä. Tieto vähemmistön olemassaolosta ja vähemmistön esilletuominen vahvistavat ruotsinsuomalaisen vähemmistön olevan osa kansallisia vähemmistöjä, osa Göteborgin kaupunkia ja osa yhteiskuntaa. Göteborgin ruotsinsuomalainen vähemmistö kokee, että enemmistöyhteiskunnalla ei ole perustietoja suomen kielen hallintoalueesta. Tiedon tason nostaminen ja ymmärryksen kasvattaminen lähtee vähemmistön esille nostamisen ja tiedottamisen kautta. Tärkeää on myös taistella ruotsinsuomalaisiin liittyviä stereotyyppisiä käsityksiä vastaan.

Vähemmistön esilletuomisen pitää lähteä normien kyseenalaistamisesta ja kaikkien syrjäntäperusteiden sisällyttämisestä. Mahdollisuus nauttia kielestä, kulttuurista, sosiaalisesta huolenpidosta ja kouluopetuksesta ovat ihmisoikeuksia. Kansalliseen vähemmistöön kuulumisen ei tarkoita sitä, etteikö henkilöllä voi olla liikuntaestettä, ei-normatiivista seksuaalista suuntautumista jne. Tämän vuoksi vähemmistötyössä pitää lähteä eri näkökantojen samanaikaisesta sisällyttämisestä.

Vähemmistöedustajien mukaan tarvitaan resursseja ja koordinoitua, että kaupunki pystyy suojelemaan ja edistämään ruotsinsuomalaista vähemmistöä ja antamaan sille mahdollisuuden kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Oma päätäntävalta – työtä tärkeiden kohdealueiden turvaamiseksi

Vähemmistötyön kehitys yhteiskunnan tunnustuksesta omaan päätäntävaltaan tarkoittaa sitä, että ruotsinsuomalaiselle vähemmistölle on taattava valta omasta arjesta ja oikeudesta tulla yhdenvertaisesti kohdealueksi muun yhteiskunnan kanssa. Ruotsinsuomalainen vähemmistö on tunnistanut neljä kohdealuetta, joita kaupungin on tuettava oman päätäntävällän saavuttamiseksi. Punaisena lankana kaikkien kohdealueiden läpi kulkee tietotason nostaminen vähemmistön oikeuksista, joka on läsnä kaikissa kohdealueissa: tiedottaminen, sosiaalinen huolenpito, kieli esikoulussa ja vapaa-aika ja kulttuuri.

- **Tiedotus.** Yhteiskunta ja ruotsinsuomalainen vähemmistö tarvitsevat tietoa suomen kielen hallintoalueesta. Ruotsinsuomalaisen vähemmistön edustajat toivovat, että kaupunginosat yhdenmukaistavat tarjottavan palvelun ja tiedottavat selkeästi, miten kansalainen saa suomenkielistä palvelua.
- **Sosiaalinen huolenpito.** Tämä alue nousee usein esille ruotsinsuomalaisen vähemmistön keskuudessa. Muun muassa vanhustenhoito ja terveys kuuluvat alueeseen. Suomenkielisen vanhustenhoidon yhdenmukaistaminen ja oikeus käyttää suomea kirjallisesti ja suullisesti avuntarpeenkäsittelyssä mainitaan tärkeinä oikeuksina. Myös mahdollisuus vanhemman väestön vapaa-ajantoimintoihin ja kulttuuriin nostetaan esille.
- **Suomen kieli esikoulussa ja koulussa.** Suomen kieli on elvyttämisen tarpeessa. Tieto oikeudesta suomenkieliseen esikouluun ja sen saatavuudesta pitää varmistaa. Koulusta lähetettävää tietoa oikeudesta äidinkielen ja sen opetuksen pitää parantaa ja kehittää, että tieto saavuttaa lapset ja vanhemmat. Suomen kielen opetuksen saatavuutta pitää kehittää.
- **Kulttuuri ja vapaa-aika.** On ensisijaisen tärkeää, että vähemmistön oikeutta omaan kulttuuriin ja kiinnostusta sitä kohtaan nostetaan vapaa-ajan toimintojen ja yhdistystuen avulla. Kunnan vapaa-ajan tapahtumien ja yhdistystuen avulla kaupunki voi edistää sekä vähemmistön sisäistä yhteisöllisyyden tunnetta, että vähemmistön ja enemmistöyhteiskunnan välistä suhdetta. Lapset ja nuoret ovat avainasemassa. Vähemmistön mukaan on tärkeää, että vastuu ruotsinsuomalaisesta kulttuurista, mukaan lukien lastenkulttuuri, suomen kieli ja kansalaistiedotus, on keskitetty.

Valtiontuki

Tukholman läänin lääninhallitus myöntää Göteborgin kaupungille vuosittain valtiontukea, joka on tarkoitettu niihin lisäkustannuksiin, joita kaupungille koituu vähemmistölain toteuttamisesta ja ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeuksien toteuttamisesta. Kaupunginjohtotoimisto päättää valtiontuen käytöstä käytyään ensin neuvonpitoa vähemmistön kanssa. Tuen käyttö raportoidaan kahdesti vuodessa Tukholman läänin lääninhallitukselle. Vuoden 2014 valtiontuki oli 2,64 mkr.

Mahdollisia valtiontuen käyttökohteita ovat muun muassa tiedotus ja käännökset, kartoitukset, organisaatiomuutosten aiheuttamat kustannukset, kulttuuri- ja kielipanostukset, vähemmistön ja sen kielen esiintuominen, alkuvaiheen kustannukset kuten kirjallisuuden ja pedagogisen oppimateriaalin osto, neuvonpito vähemmistön kanssa sekä toimintasuunnitelman kehitystyö. Valtiontukea voidaan käyttää jo olemassa olevien toimintojen ja ideoiden tukemiseen ja vahvistamiseen vähemmistölain hengessä. Valtiontukea ei saa käyttää sellaisiin toimiin, joita kunnalla on jo velvollisuus järjestää, esim. kaupunginosissa annettava äidinkielen opetus tai yhdistyksille myönnettävä perustuki.

Ajankohtainen lainsäädäntö

2000-luku

Vuodesta 2000 lähtien Ruotsi harjoittaa yhtenäistä vähemmistöpolitiikkaa, jonka tausta on hallituksen hyväksymässä Euroopan neuvoston kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevassa puiteyleissopimuksessa sekä Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevassa Eurooppalaisessa peruskirjassa. Tämä tarkoittaa, että Ruotsilla on vuodesta 2000 lähtien viisi kansallista vähemmistöä: juutalaiset, romanit, saamelaiset, ruotsinsuomalaiset ja toirnonlaaksolaiset, joiden äidinkielet ovat jiddisch, romani chib, saame, suomi ja meänkieli.

Kansallisilla vähemmistöillä on selkeä yhtenäisyydentunne, oma uskonnollinen, kielellinen tai kulttuurinen samastuminen omaan vähemmistöryhmään ja tahto säilyttää tämä identiteetti. Vähemmistöjen historia Ruotsissa on myös pitkäkestoinen. Saame, suomi ja meänkieli ovat myös historiallisesti ja maantieteellisesti ankkuroituneita kieliä, kun taas jiddisch ja romani chib eivät ole maantieteellisesti sitoutuneita kieliä Ruotsissa.

Euroopan neuvoston puiteyleissopimuksen ensimmäisessä artiklassa todetaan, että ”kansallisten vähemmistöjen sekä näihin vähemmistöihin kuuluvien henkilöiden oikeuksien ja vapauksien suojelu on kiinteä osa ihmisoikeuksien kansainvälistä suojaamista, joka sellaisenaan kuuluu kansainvälisen yhteistyön piiriin.” Ihmisoikeudet merkitsevät sitä, että julkisella yhteiskunnalla on vastuu ja velvollisuus suojella kansalaisten ihmisoikeuksia. Kunnan julkishallinnolla on myös siten velvollisuus ottaa nämä oikeudet huomioon kunnan toimintojen suunnittelutyössä ja niiden toteutuksessa.

Kansallisten vähemmistöjen oikeudet ovat osa ihmisoikeuksia määritteleviä säännöstöjä. Tähän kuuluvat muun muassa YK:n yleissopimus lapsen oikeuksista, ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus sekä kansallinen lainsäädäntö kuten esimerkiksi koululaki. Lapsen perspektiivin kunnioitus nostetaan lainsäädännössä erityisasemaan.

Kielilaki (2009:600)

Ruotsin kielilaki tuli voimaan 1. heinäkuuta 2009. Lain mukaan Ruotsin pääkieli on ruotsin kieli, joka on yhteiskunnan yhteinen ja kaikille saavutettavissa oltava kieli, jota pitää pystyä käyttämään kaikilla yhteiskunnan osa-alueilla. Tämän lisäksi kielilaissa todetaan, että kansallisille vähemmistöille pitää antaa mahdollisuus oppia, kehittää ja käyttää kansallista vähemmistökieltään. ”Julkisen yhteiskunnan” pitää kielilain mukaan vastata siitä, että yksilölle annetaan mahdollisuus kielen käyttöön.

Koululaki (2010:800) ja Peruskoulun, esikoululuokan ja vapaa-ajankodin opetussuunnitelma (Lgr11)

Koululaissa määritellään jokaisen lapsen oikeus kehittää ruotsin kieltä ja äidinkieltään esikoulussa ja esikoululuokalla. Peruskoulun ja lukion äidinkielenopetus määritellään myös koululaissa, jossa kansallisille vähemmistöille annetaan erityisoikeuksia verrattuna muihin äidinkieliin. Peruskoulussa annettavaa kansallisen vähemmistökielen äidinkielenopetusta pitää tarjota, vaikka kieli ei olisikaan oppilaan päivittäinen käyttökieli kodissa, ja vaikka opetusryhmän oppilasmäärä on alle viisi oppilasta. Oppilaalla pitää kuitenkin olla kansallisen vähemmistöäidinkielen perustaidot hallussa. Saadakseen äidinkielenopetusta

lukiossa, pitää oppilaalla olla hyvät tiedot äidinkielessä. Opetusta tulee järjestää lukiotasollakin, vaikka opetusryhmän oppilasmäärä on alle viisi oppilasta.

Hallitus on jättänyt keväällä 2014 eduskunnalle koululakiin liittyvän lakimuutosehdotuksen, joka liittyy koululain määrittelemiін kansallisten vähemmistökielten perustaitovaatimuksiin (prop. 2013/14:148). Ehdotuksena on, että koululain perustaitovaatimus poistetaan kansallisilta vähemmistöiltä. Tämän lisäksi ehdotetaan, että jos oppilaan huoltaja kuuluu kansalliseen vähemmistöön, ei huoltajalla tarvitse olla kansallinen vähemmistökieli äidinkielenä, että oppilas voi saada äidinkielen opetusta. Muutosehdotukset tarkoittavat, että kansallisia vähemmistökieliä voi opiskella vasta-alkajatasolta lähtien. Laki tulee voimaan 2015-07-01 jos eduskunta päättää lakimuutoksesta.

Tiedotus kansallisista vähemmistöistä on tärkeää oikeuksien varmistamiseksi. Peruskoulun, esikoululuokan ja vapaa-ajankodin opetussuunnitelman mukaan koulu on vastuussa siitä, että jokainen oppilas on saanut tietoa kansallisten vähemmistöjen kulttuureista, kielistä, uskonnosta ja historiasta. Osa peruskoulun yhteiskuntaopin -, historian - ja ruotsi äidinkielenä - kurssisuunnitelmien keskeisistä oppisisällöistä on keskustella kansallisista vähemmistöistä, heidän oikeuksista yhteiskunnassa, kielenkäytöstä ja yhteiskunnallisesta asemasta.

Uusi laki (2009:724) liittyen kansallisiin vähemmistöihin 1. tammikuuta 2010

Hallitus jätti eduskunnalle lakiehdotuksen 2009 vahvistaakseen kansallisten vähemmistöjen oikeuksia ja nostaakseen kansallisen vähemmistöpolitiikan merkitystä. Lakiehdotus *Från erkännande till egenmakt 2008/09:158* johti uuteen lakiin 1. tammikuuta 2010: Laki (2009:724) kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä.

Lain päämääränä on täsmentää kansallisten vähemmistöjen oikeuksia. Laki sisältää kolme kohdealuetta eli niin sanotut perusturvapykälät:

3 § Hallintoviranomaisten on tarvittaessa sopivalla tavalla tiedotettava kansallisille vähemmistöille tämän lain mukaisista oikeuksista.

4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä.

Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.

5 § Hallintoviranomaisten on annettava kansallisille vähemmistöille mahdollisuus vaikuttaa heitä koskeviin kysymyksiin ja niiden on neuvoteltava vähemmistöjen edustajien kanssa tällaisista asioista mahdollisimman paljon.

Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä mahdollistaa kuntien vapaaehtoisen liittymisen suomen, saamen tai meänkielen hallintoalueeseen, mikä antaa kyseiselle vähemmistölle niin sanotun vahvistetun suojan. Göteborgin kaupunki on ollut osa suomen kielen hallintoaluetta 1. helmikuuta 2011 lähtien, mikä tarkoittaa seuraavaa:

8 § Yksityisillä henkilöillä on oikeus käyttää meänkieltä, saamea ja suomea ollessaan suullisesti tai kirjallisesti yhteydessä hallintoviranomaiseen, jonka maantieteellinen toimialue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen hallintoalue. Tämä koskee asioita, joissa kyseinen henkilö on osapuoli tai osapuolen edustaja, jos asialla on yhteys hallintoalueeseen. Jos yksityinen henkilö käyttää meänkieltä, saamea tai suomea sellaisessa asiassa, viranomaisen on velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä. Yksityisellä henkilöllä, jolla ei ole juridista avustajaa, on sitä paitsi oikeus pyytäänsä saada kirjallinen käännös asiassa tehdystä päätöksestä ja päätöksen perusteluista meänkielellä, saameksi tai suomeksi.

Viranomaisten on muutenkin pyrittävä kohtaamaan yksityisiä ihmisiä näiden kielellä.

17 § Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoiminnassa koululain (1985:1100) 2 a luvun 1 ja 7 §:n mukaan, kunnan on tarjottava lapselle, jonka huoltaja sitä pyytää, paikka esikoulutoiminnassa, jossa toiminta on kokonaan tai osittain meänkielistä, suomenkielistä tai saamenkielistä.

18 § Hallintoalueeseen kuuluvan kunnan on tarjottava sitä pyytävälle mahdollisuus saada vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoiva kokonaan tai osittain henkilökunnalta, joka hallitsee meänkielten, saamen tai suomen.

Sama koskee hallintoalueeseen kuulumatonta kuntaa, jos kunnalla on käytössään kieltä osaavaa henkilökuntaa.

Liite Päivitetyt ehdotukset konkreettisiksi toimiksi

**Göteborgs
Stad**

Tavoite	Laki kansallisista vähemmistöistä ja vähemmistökielistä	Toimi ja vastuutaho
Tieto ruotsinsuomalaisen vähemmistön oikeuksista on oltava kaikille avointa ja saatavissa	3 § Hallintoviranomaisten on tarvittaessa sopivalla tavalla tiedotettava kansallisille vähemmistöille tämän lain mukaisista oikeuksista.	5. Suomenkielisten medioiden viestintästrategian kehitys (TV, radio, lehtimedia) Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa
		6. Goteborg.se/suomeksi – sivuston kehitys ja päivitys Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto yhteistyössä Kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunnan kanssa
		7. Tapahtumakalenterin kehitys goteborg.se/suomeksi – sivustolle, jolla voidaan tiedottaa ruotsinsuomalaisista tapahtumista Vastuu: Kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta
		8. Minä olen ruotsinsuomalainen! – tiedotuslehden julkaisun jatkaminen Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa
Göteborgin kaupungin tulee tarpeen vaatiessa antaa suullista ja kirjallista palvelua suomen kielellä	8 § Yksityisillä henkilöillä on oikeus käyttää [...] suomea ollessaan suullisesti tai kirjallisesti yhteydessä hallintoviranomaiseen, jonka maantieteellinen toimialue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen hallintoalue. Jos yksityinen henkilö käyttää [...] suomea on viranomaisen velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä. 11 § Hallintoviranomaisten on toiminnassaan pyrittävä siihen, että niillä on työntekijöitä, jotka osaavat [...] suomea siellä missä tämä on tarpeen yksityisten henkilöiden yhteyksissä viranomaiseen.	1. Kaupunginosien on annettava tietoa tarjolla olevasta suomenkielisestä palvelusta kaupunginosan verkkosivuilla Vastuu: Kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta yhteistyössä kaupunginosalautakuntien kanssa
		2. Varmistaa suomenkieliset koordinaattorit tietyillä sektoreilla Vastuu: Kaupunginosalautakunnat
		3. Varmistaa suomenkielisen henkilökunnan saatavuus Palvelukeskuksessa Vastuu: Kuluttaja- ja kansalaispalvelulautakunta
		4. Teettää kartoitus kuinka moni työntekijä osaa suomea ja haluaa käyttää suomea työssään. Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto yhteistyössä kaupunginosalautakuntien ja olennaisten toimialahallintojen kanssa

Göteborgin kaupungin tulee antaa vanhustenhoitoa suomen kielellä	18 § Hallintoalueeseen kuuluvan kunnan on tarjottava sitä pyytävälle mahdollisuus saada vanhustenhuollossa tarjottava palvelu ja hoiva kokonaan tai osittain henkilökunnalta, joka hallitsee [...] suomen.	1. Suomenkielisen vanhustenhoidon kartoituksen syventäminen Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön ja kaupunginosalautakuntien kanssa
		2. Varmistaa tieto oikeudesta suomenkieliseen vanhustenhoitoon avuntarpeen käsittelyssä Vastuu: Kaupunginosalautakunnat
Ruotsinsuomalaista kulttuuria ja suomen kieltä tulee edistää ja niiden näkyvyyttä tulee lisätä	4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä. Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti. 17 § Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoiminnassa koululain (1985:1100) 2 a luvun 1 ja 7 §:n mukaan, kunnan on tarjottava lapselle, jonka huoltaja sitä pyytää, paikka esikoulutoiminnassa, jossa toiminta on kokonaan tai osittain [...] suomenkielistä. 8 § Yksityisillä henkilöillä on oikeus käyttää [...] suomea ollessaan suullisesti tai kirjallisesti yhteydessä hallintoviranomaiseen, jonka maantieteellinen toimialue on kokonaan tai osittain sama kuin vähemmistökielen hallintoalue. Jos yksityinen henkilö käyttää [...] suomea on viranomainen velvollinen antamaan suullisen vastauksen samalla kielellä.	1. Ruotsinsuomalaisten päivän juhlinta (24/2) Vastuu: Kulttuurilautakunta yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön ja kaupunginjohtotoimiston kanssa
		2. Tukea ruotsinsuomalaisten avoimia kulttuuriin ja kieleen liittyviä tapahtumia Vastuu: Kulttuurilautakunta yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön ja kaupunginjohtotoimiston kanssa
		3. Toiminta-avustusta lapsi- ja nuorisotoiminnalle sekä vähemmistön omille kulttuuritapahtumille. Ruotsinsuomalaisen vähemmistön tukeminen täsmätoimien myötä. Vastuu: Urheilu- ja yhdistyslautakunta
		4. Lundbyn kirjaston projektin kehitys. Projekti tiedottaa suomenkielisestä vanhustenpalvelusta sekä kirjastopalveluista. Vastuu: Lundbyn kaupunginosalautakunta yhteistyössä kaupunginjohtotoimiston kanssa
Ruotsinsuomalaisen vähemmistön mahdollisuudet äidinkieleen ja kielenkäyttöön tulee kasvaa	4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä. Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.	1. Suomen kielen opetuksen ja opintojenohjauksen muotojen kehittäminen. Äidinkielenopetus tulee järjestää pääasiallisesti osana lapsen/nuoren tavallista koulunkäyntiä. Vastuu: Koulutuslautakunta yhteistyössä kaupunginosalautakuntien kanssa

		2. Selkeyttää mahdollisuutta saada äidinkielen tukea ja -opetusta esikoulussa, peruskoulussa ja lukiassa Vastuu: Koulutuslautakunta yhteistyössä kaupunginosalautakuntien kanssa
Tukea lasten monikulttuurista identiteettiä ja kielenkäyttöä	4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä. Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.	1. Suomenkielisen ohjelmatarjonnan kehitys kaupungin kulttuuritoimintojen kautta. Göteborgin kulttuurielämän toimijoiden kannustus kulttuurivaihtoon Suomen ja Ruotsin välillä. Vastuu: Kulttuurilautakunta yhteistyössä ruotsinsuomalaisen vähemmistön kanssa 2. Suomenkielisen lastenkirjallisuuden sisäänosto ja ruotsinsuomalaisen kulttuurin ja kielen huomioiminen Vastuu: Kulttuurilautakunta ja kirjastot
Tarjota osittain tai kokonaan suomenkielistä esikoulupaikkaa vanhemman pyynnöstä.	17 § Kun hallintoalueeseen kuuluva kunta tarjoaa paikkaa esikoulutoiminnassa koululain (1985:1100) 2 a luvun 1 ja 7 §:n mukaan, kunnan on tarjottava lapselle, jonka huoltaja sitä pyytää, paikka esikoulutoiminnassa, jossa toiminta on kokonaan tai osittain [...] suomenkielistä.	1. Suomenkielisten esikouluosastojen kehitys Vastuu: Kaupunginosalautakunnat
Suojella ja edistää ruotsinsuomalaisen vähemmistön kieltä ja kulttuuria	4 § Kielilaissa (2009:600) sanotaan, että yhteiskunnalla on erityinen vastuu suojella ja edistää kansallisia vähemmistökieliä. Yhteiskunnan on myös muutoin edistettävä kansallisten vähemmistöjen mahdollisuuksia säilyttää kulttuurinsa Ruotsissa ja kehittää sitä. Lasten kulttuuri-identiteetin kehitystä ja oman vähemmistökielen käyttöä on edistettävä erityisesti.	1. Selvitys suomenkielisen päivätoiminnan käynnistämisestä Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto koordinoi selvityksen 2. Selvitys uuden suomenkielisen senioriasuntolan käynnistämisestä Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto koordinoi selvityksen 3. Selvitys ruotsinsuomalaisen kulttuurikeskuksen perustamisesta. Kulttuurikeskus tarjoaa lastenkulttuuria, antaa kansalaistietoa suomeksi ja toimii kielikeskuksena, jonka tarkoituksena on elvyttää kieltä ja kulttuuria. 4. Selvitys suomenkielisen toimintotalon (all-aktivitetshus) perustamisesta Vastuu: Kaupunginjohtotoimisto koordinoi selvityksen